



18.09.2023

Asia/5

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 554

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esityksestä koskien yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamista

HEL 2023-011514 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi seuraavan lausunnon:

Lausunto

Julkisten menojen kustannusten kasvun hillitseminen ja talouden tasa-painottaminen kaikin tarkoituksenmukaisin keinoin on sinänsä kannatettavaa. Hallituksen esityksessä perusteena yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamiselle on lisäksi sosiaaliturvan uudistaminen siten, että järjestelmä olisi yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi, mikä on myös kannatettava tavoite. Esityksessä Helsingin yhdistäminen kuntaryhmään 2 tarkoittaa, että helsinkiläisiin asumistuen saajiin kohdistuvat vaikutukset ovat suuremmat kuin muiden kuntien asukkaisiin kohdistuvat vaikutukset. Ei ole perusteltua heikentää helsinkiläisten asumistuen saajien asemaa rankemmin kuin minkään muun kunnan asukkaiden asemaa. Esityksen tavoitteiden toteutuminen edellyttäisi Helsingin erityispiirteiden huomioimista.

Kaupunginhallitus totesi, että lakiesityksessä ehdotetut muutokset ovat merkittäviä eikä lausuntopyynnön äärimmäisen tiukassa aikataulussa ole mitenkään mahdollista tehdä kattavaa ja tarkkaa arviointia lakiuudistuksen vaikutuksista. Alle kahden viikon mittainen lausuntoaika ei mahdollista sekä huolellista lausunnon sisältövalmistelua, että mahdollisia tarvittavia toimialalautakuntien taikka muiden toimielimien lausuntoja asiassa.

Hallitus on lisäksi tekemässä hallitusohjelman mukaisesti laajempia uudistuksia esimerkiksi toimeentulotukeen ja työttömyysturvaan. Näiden muutosten yhteisvaikutuksista kansalaisten talouteen ja heijastevaikutuksista palvelutarpeisiin ja palvelujen tuottamiseen tarvitaan laajempaa kokonaisarviointia.

Valtaosa asumistuen saajista on joko yksineläviä tai yhden huoltajan perheitä ja ikäryhmittäin suurin osa asumistuen saajista on 20–24-vuotiaita. Yleisesti asumistukea saavat kotitaloudet ovat pienituloisia, joille asumistuen muutokset olisivat merkittäviä heidän taloudellisen tilanteensa kannalta. Vaikka vapaarahoitteisten asuntojen hinnat ja vuokratasot eivät ole enää viime aikoina nousseet vaan ovat osin jopa



laskeneet, mutta sen sijaan säännöstelyssä vuokra-asumisessa vuokrat ovat nousussa, on Helsingissä edelleen valtakunnallisesti korkeimmat asumiskustannukset, ja pienituloisilla voi olla tälläkin hetkellä vaikeuksia pystyä suoriutumaan asumis- ja elinkustannuksistaan.

Helsingin näkökulmasta hallituksen esityksessä on huolestuttavaa, että euromääräisesti asumistuen määrä pienenee eniten Uudellamaalla. Asumistuen saajista merkittävä osa on työttömiä, osa-aikatyötä tekeviä tai pienituloisia, joten asumistuen muutos saattaa lisätä toimeentulotuen tarvetta niin Kelassa kuin hyvinvointialueilla ja pitkittää toimeentulotuen asiakkuuksien kestoa, ellei tavoite osa-aikatyötä tekevien kokoaikaisesta työllistymisestä toteudu riittävästi. Kasvavat täydentävän toimeentulotuen kustannukset on huomioitava täysimääräisinä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen valtionrahoituksessa. Toimeentulotuki on kuitenkin viimesijainen etuus, minkä vuoksi tällaista kehityssuuntaa ei yleisesti voida pitää perusteltuna.

Esityksessä on arvioitu vaikutusten kohdistuvan tuen tason muutosten osalta muita voimakkaimmin työssäkäyviin. Esityksessä on myös todettu, että pienipalkkaisten töiden osalta kannustimet työllistymiselle voivat heikentyä. Kaupunginhallitus totesi, että työllisyysvaikutusten arviointi edellyttäisi laajempaa tarkastelua sen vaikutuksista työvoiman saatuuteen kasvukeskuksissa. Myös Helsingissä on suuria vaikeuksia monilla aloilla henkilöstön riittävyyden kanssa. Asumiskustannusten kasvu saattaa edelleen vaikeuttaa henkilöstön riittävyyttä monilla kriittisillä työvoimapula-aloilla, kuten sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla erityisesti varhaiskasvatuksen osalta. Sosiaalialan ammattilaisten työkuorma kasvaa, jos asiakkaat hakevat täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea asumiskustannuksiin nykyistä useammin. Lisääntyvään päätöksentekoon kuluva aika on pois ehkäisevästä ja suunnitelmallisesta sosiaalityöstä, jolla on iso merkitys asiakkaiden toimintakyvyn ja työllistymisen tukemisessa.

Hallituksen esityksessä omistusasuntojen asumistuen lakkauttamisella on tarkoitus kohdentaa tukea kaikkein pienituloisimmille ja vähävaraisimmille tuensaajille. Tämä on perustelu tavoite, mutta muutoksen toimeenpanossa tulisi olla selkeä siirtymäaika ja porrastus.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ilmoittanut valmistelevänsä syksyllä 2023 sosiaaliturvamuuksista muistion, jossa kuvataan kaikkien muutosten yhteisvaikutuksia kotitalouksiin. Kaupunginhallitus totesi, että hallituksen esitys yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta kannattaisi tehdä vasta sen jälkeen, kun kattava selvitys koko sosiaaliturvan uudistuksista ja niiden vaikutuksista kotitalouksiin on laadittu. Helsingin osalta olisi myös hyvä tehdä erillinen arvio ottaen huomioon



18.09.2023

Asia/5

Helsingin erityispiirteet ja todelliset, normaalia korkeammat asumiskustannukset. Lisäksi Kaupunginhallitus katsoi, että näin merkittävistä asioista tulisi pyytää aina lausunnot ainakin suurimmilta kaupungeilta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Kappaleen 2 jälkeen: Esityksen tavoitteiden toteutuminen edellyttäisi Helsingin erityispiirteiden huomioimista.

Lisäys kappaleen 7 alkuun: Esityksessä on arvioitu vaikutusten kohdistuvan tuen tason muutosten osalta muita voimakkaimmin työssäkäyviin. Esityksessä on myös todettu, että pienipalkkaisten töiden osalta kannustimet työllistymiselle voivat heikentyä. Kaupunginhallitus totesi, että työllisyysvaikutusten arviointi edellyttäisi laajempaa tarkastelua sen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen kasvukeskuksissa.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kappaleen kaksi loppuun:

Esityksessä Helsingin yhdistäminen kuntaryhmään 2 tarkoittaa, että helsinkiläisiin asumistuen saajiin kohdistuvat vaikutukset ovat suuremmat kuin muiden kuntien asukkaisiin kohdistuvat vaikutukset. Ei ole perusteltua heikentää helsinkiläisten asumistuen saajien asemaa rannemmin kuin minkään muun kunnan asukkaiden asemaa.

Kannattaja: Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Kappaleesta viisi lisätään: "vaikka VAPAARHOITTEISTEN asuntojen hinnat ja vuokratason eivät ole enää viime aikoina nousseet vaan ovat osin jopa laskeneet, MUTTA SEN SIJAAN SÄÄNNÖSTELLYSSÄ VUOKRA-ASUMISESSA VUOKRAT OVAT NOUSUSSA, on".

Kannattaja: Johanna Laisaari

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.



18.09.2023

Asia/5

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Lisätään huomio kappaleen 9:ään listään "Lisäksi Kaupunginhallitus katsoi, että näin merkittävistä asioista tulisi pyytää aina lausunnot ainakin suurimmilta kaupungeilta."

Kannattaja: Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 8.9.2023
- 2 Lausuntopyyntö 8.9.2023, saate lausuntopalvelu
- 3 Lausuntopyyntö 8.9.2023, liite, lakiesitys

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministe-
riö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa seuraavan lausunnon:

Lausunto

Julkisten menojen kustannusten kasvun hillitseminen ja talouden tasa-painottaminen kaikin tarkoituksenmukaisin keinoin on sinänsä kannatettavaa. Hallituksen esityksessä perusteena yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamiselle on lisäksi sosiaaliturvan uudistaminen siten, että järjestelmä olisi yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi, mikä on myös kannatettava tavoite.

Kaupunginhallitus toteaa, että lakiesityksessä ehdotetut muutokset ovat merkittäviä eikä lausuntopyynnön äärimmäisen tiukassa aikataulussa ole mitenkään mahdollista tehdä kattavaa ja tarkkaa arviointia lakiuu-



18.09.2023

Asia/5

distuksen vaikutuksista. Alle kahden viikon mittainen lausuntoaika ei mahdollista sekä huolellista lausunnon sisältövalmistelua, että mahdollisia tarvittavia toimialalautakuntien taikka muiden toimielimien lausuntoja asiassa.

Hallitus on lisäksi tekemässä hallitusohjelman mukaisesti laajempia uudistuksia esimerkiksi toimeentulotukeen ja työttömyysturvaan. Näiden muutosten yhteisvaikutuksista kansalaisten talouteen ja heijaste-vaikutuksista palvelutarpeisiin ja palvelujen tuottamiseen tarvitaan laajempaa kokonaisarviointia

Valtaosa asumistuen saajista on joko yksineläviä tai yhden huoltajan perheitä ja ikäryhmittäin suurin osa asumistuen saajista on 20–24-vuotiaita. Yleisesti asumistukea saavat kotitaloudet ovat pienituloisia, joille asumistuen muutokset olisivat merkittäviä heidän taloudellisen tilanteensa kannalta. Vaikka asuntojen hinnat ja vuokratasot eivät ole enää viime aikoina nousseet vaan ovat osin jopa laskeneet, on Helsingissä edelleen valtakunnallisesti korkeimmat asumiskustannukset, ja pienituloisilla voi olla tälläkin hetkellä vaikeuksia pystyä suoriutumaan asumis- ja elinkustannuksistaan.

Helsingin näkökulmasta hallituksen esityksessä on huolestuttavaa, että euromääräisesti asumistuen määrä pienenee eniten Uudellamaalla. Asumistuen saajista merkittävä osa on työttömiä, osa-aikatyötä tekeviä tai pienituloisia, joten asumistuen muutos saattaa lisätä toimeentulotuen tarvetta niin Kelassa kuin hyvinvointialueilla ja pitkittää toimeentulotuen asiakkuuksien kestoja, ellei tavoite osa-aikatyötä tekevien kokaikaisesta työllistymisestä toteudu riittävästi. Kasvavat täydentävän toimeentulotuen kustannukset on huomioitava täysimääräisinä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen valtionrahoituksessa. Toimeentulotuki on kuitenkin viimesijainen etuus, minkä vuoksi tällaista kehityssuuntaa ei yleisesti voida pitää perusteltuna.

Myös Helsingissä on suuria vaikeuksia monilla aloilla henkilöstön riittävyyden kanssa. Asumiskustannusten kasvu saattaa edelleen vaikeuttaa henkilöstön riittävyyttä monilla kriittisillä työvoimapula-aloilla, kuten sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla erityisesti varhaiskasvatuksen osalta. Sosiaalialan ammattilaisten työkuorma kasvaa, jos asiakkaat hakevat täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea asumiskustannuksiin nykyistä useammin. Lisääntyvään päätöksentekoon kuuluva aika on pois ehkäisevästä ja suunnitelmallisesta sosiaalityöstä, jolla on iso merkitys asiakkaiden toimintakyvyn ja työllistymisen tukemisessa.

Hallituksen esityksessä omistusasuntojen asumistuen lakkauttamisella on tarkoitus kohdentaa tukea kaikkein pienituloisimmille ja vähävarai-



18.09.2023

Asia/5

simmille tuensaajille. Tämä on perustelu tavoite, mutta muutoksen toimeenpanossa tulisi olla selkeä siirtymäaika ja porrastus.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ilmoittanut valmistelewansa syksyllä 2023 sosiaaliturvamuuuoksista muiston, jossa kuvataan kaikkien muuustosten yhteisvaikutuksia kotitalouksiin. Kaupunginhallitus toteaa, että hallituksen esitys yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta kannattaisi tehdä vasta sen jälkeen, kun kattava selvitys koko sosiaaliturvan uudistuksista ja niiden vaikutuksista kotitalouksiin on laadittu. Helsingin osalta olisi myös hyvä tehdä erillinen arvio ottaen huomioon Helsingin erityispiirteet ja todelliset, normaalia korkeammat asumiskustannukset.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta. Lausuntopyyntö on julkaistu lausuntopalvelussa 8.9.2023. Lausunnot pyydetään toimittamaan lausuntopalvelussa 20.9.2023 klo 16.15 mennessä. Kaupunki on pyytänyt asiassa määräajan pidennystä. Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt lisää aikaa lausunnon jättämislle perjantaihin 22.9.2023 saakka.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on antanut asiassa kaupunginhallitukselle lausunnon. Esitys on toimialan lausunnon mukainen. Toimialan lausunto on asian päätöshistoriassa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 8.9.2023
- 2 Lausuntopyyntö 8.9.2023, saate lausuntopalvelu
- 3 Lausuntopyyntö 8.9.2023, liite, lakiesitys

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-



18.09.2023

Asia/5

täntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI93 2001 1800 2050 59

Alv.nro

FI02012566